

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFTLITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

*Verschijnt maandelijks, behalve in augustus.
Samengesteld door de Stichting voor Econo-
misch Onderzoek der Universiteit van Am-
sterdam.*

A. ACCOUNTANCY

II. ACCOUNTANTSBEROEP

Determining Professional Fees

Smith, G. M. — In een sterk expanderend beroep als dat van de accountant is een goede beloning van groot belang voor het aantrekken van de juiste krachten. Bij de bepaling van het honorarium dient niet alleen te worden rekening gehouden met de lange opleidingstijd van de beroepsbeoefenaar doch eveneens met de omstandigheid dat enig werk op charitatieve basis - bv. voor liefdadigheids- en religieuze instellingen - moet worden verricht. Te hoge declaraties leiden tot verlies van cliënten, te lage declaraties tot lagere normen bij de uitoefening van het beroep. De accountant dient persoonlijk contact met de opdrachtgever te onderhouden en hem desgewenst inzage te geven in de voor stafleden en medewerkers berekende tarieven. De exacte bepaling van het honorarium dient na beëindiging van de werkzaamheden te geschieden. In de declaratie moet begrepen zijn een redelijke beloning voor de beroepsbeoefenaar zelf, een zodanige beloning voor de assistenten dat het nadelige verschil met de in het bedrijfsleven betaalde salarissen niet te groot is en een vergoeding voor de overige kosten. Hiernaast zijn voor de bepaling van de grootte van de declaratie mede van belang de waarde van de verleende dienst voor de cliënt, de soort van de verleende dienst en de daarvoor benodigde bekwaamheid, omvang en aard van de werkzaamheden en de financiële positie van de cliënt, de aanvaarde verantwoordelijkheid alsmede de ervaring, kennis en reputatie van de beroepsbeoefenaar en eventueel speciale omstandigheden welke tot extra kosten leiden zoals bv. het geval kan zijn bij eerste opdrachten tot contrôle.

A II - 4

The Canadian Chartered Accountant, december 1960

E 635.451 : E 741.23

III. ADMINISTRATIEVE ORGANISATIE

The Auditor and the Computer

Howitt, A. W. — De ontwikkeling van de computer en de plaats die deze blijkt te kunnen vervullen in de boekhouding, vooral bij grotere ondernemingen, doet de vraag rijzen in hoeverre de conventionele contrôletechnieken moeten worden veranderd teneinde de accountant in staat te stellen, een verantwoord oordeel te vellen over met behulp van een computer samengestelde boekhoudingen en jaarcijfers.

Indien men afziet van een volledige contrôle van alle transacties, betekent een contrôle van de boekhouding het nagaan door middel van steekproeven, of de hand wordt gehouden aan een bepaald systeem, dat mits juist uitgevoerd de kans op fouten en falsificaties miniseert.

Bij een computer lost dit zich op in controlesystemen ten aanzien van input en output, en speciale interne controles van de werking van de computer zelf, aangevuld met contrôle door de machine op consistentie van onafhankelijk van elkaar ingevoerde gegevens.

De accountant die zich met deze technieken vertrouwd wenst te maken doet er goed aan, zo mogelijk actief deel te nemen aan de invoering van de computer in een bedrijf; en wel in het bijzonder aan het opstellen van het programma, de daarin opgesloten controles en het daarop volgende proefdraaien, met betrekking tot zowel de betrouwbaarheid van de machine als de adequaatheid van het programma, daar dit bij uitstek de methode is om te weten te komen, waar later de punten zijn, waarop contrôle noodzakelijk is.

A III - 3

The Accountant, 14 januari 1961

E 635.451 : E 741.23

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. ALGEMENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

III. WAARNEMINGSMIDDELEN

Operations Research in Solving a Marketing Problem

Cross, J. S. — In dit artikel wordt een overzicht gegeven van de onderzoekingswerkzaamheden welke tot het lanceren van een nieuwe afzetpolitiek van een oliemaatschappij aanleiding hebben gegeven. Nadat een bevredigende oplossing was gezocht voor de technische zijde van het vraagstuk, kwam de uiteindelijke taak van het economische onderzoek neer op het tegen elkaar afwegen van een drietal alternatieve mogelijkheden. Bij elk alternatief werd een vergelijking gemaakt met de traditionele afzetpolitiek en werden de veranderingen in opbrengsten en offers geschat. Men wenste vast te stellen bij welke afzetvolumes de vermeerdering van de opbrengst a) gelijk zou zijn aan de toename der offers, b) een rendement van 10, 15 en 20 % (voor aftrek van belasting) zou behalen.

In het uiteindelijke rapport werd geen „optimale” oplossing aangegeven, omdat enkele variabelen niet op „objectieve” wijze te schatten waren; onder deze omstandigheden werd de voorkeur gegeven aan een stelsel waarbij het rendementspercentage werd bepaald voor elk der drie marktpolitieke acties, met een reeks van afzetvolumes en produktieoffers. Hij die de uiteindelijke beslissing moet nemen, zal dan op grond van zijn persoonlijke visie de (subjectief) meest waarschijnlijke waarde kiezen. Deze keuze mag nimmer door de research-afdeling worden gedaan, doch zal door de topleiding moeten geschieden.

Ba III - 1
E 76

Journal of Marketing, januari 1961

Die Bedeutung der Betriebsvergleiche für den wirtschaftlichen Fortschritt

Tremelloni, Prof. Roberto — Bij de huidige methoden van omwegproductie is het geenszins uitzondering, dat de ondernemer eerst na afloop van het marktproces, d.w.z. als zijn beslissingen onherroepelijk vaststaan, zich een oordeel kan vormen over de juistheid van zijn beleid. Bedrijfsvergelijkende statistieken echter maken het hem mogelijk reeds voordien zijn beleid te toetsen. De steeds groeiende omvang van de moderne onderneming, de geografische verruiming van de markt en de sterker wordende concurrentie maken het gebruik van bedrijfsvergelijkende statistieken steeds meer noodzakelijk.

Zij kunnen worden aangewend ten bate van het individuele bedrijf, de bedrijfstak, de overheid, of voor wetenschappelijke doeleinden. Van groot belang is de wijze, waarop de cijfers de ondernemer worden gepresenteerd. Zij moeten hem in staat stellen, er zoveel mogelijk profijt van te trekken; anderzijds moet ook gewezen worden op de beperkingen die de gegevens opleggen, waardoor uiteindelijk slechts een benadering van de realiteit wordt verkregen.

In Italië staat de bedrijfsvergelijkende statistiek nog pas in de kinderschoenen. De ondernemer is in het algemeen te individualistisch om de voordelen ervan te zien, en publiceert dan ook slechts het wettelijk vereiste minimum aan gegevens. Naast de schade die ontstaat door onjuiste beslissingen binnen het bedrijf ondervindt ook de economische wetenschap hiervan de terugslag, doordat de grondslagen voor een behoorlijke beoefening van de bedrijfseconomie ontbreken. Met name ten opzichte van de Verenigde Staten, Groot-Brittannië en Duitsland bestaat op dit gebied een grote achterstand.

Ba III - 2
E 76

Die Wirtschaftsprüfung, 1 januari 1961

IV. LEER VAN DE KOSTPRIJS EN PRIJSVORMING

De consequentie van een ontwikkeling

Pon, J. W. — Reeds in 1926 werd door Prof. Limperg gesteld dat de maatschappelijke functie van de openbare accountant in principe is het certificeren van de slotverantwoording der bedrijfsleiding. Dit principe paste niet in de toenmalige onvolgroeide conceptie van de functie der administratie, welke leidde tot een taakvermenging van interne controle door de externe accountant. De ontwikkeling sedertdien van de inrichtingsleer tot een leer van de administratieve organisatie, voortvloeiend uit de evolutie van de functie der administratie, noopt de conceptie van de accountantsfunctie en dus van de controleleer mede te doen evolueren en wel zodanig dat op basis van de leer van het gewekte vertrouwen aan de verwachtingen van het maatschappelijk verkeer wordt beantwoord. De schrijver acht het wenselijk dat, nu in principe vaststaat dat de administratie zelfcontroleerend dient te zijn, de accountant zich in zijn controlefunctie beperkt tot de slotverantwoording. De auteur geeft vervolgens de objecten van de controle aan: te onderzoeken of een administratieve

organisatie voldoet aan de eis tot op directieniveau een juiste verantwoording te geven; te constateren of de verantwoording van de directie aansluit op die aan de directie; vast te stellen of de verantwoording van de directie een aanvaardbare voorstelling van zaken geeft. Een vierde object zou kunnen zijn het beoordelen van de doelmatigheid van de administratieve organisatie waardoor de kwaliteit van de controle kan verbeteren. In verband hiermede worden tenslotte de inzichten van de schrijver getoetst aan verschillende uitspraken in het Limperg-nummer van het MAB. van december 1959.

Ba IV - 2 *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde, januari 1961*
E 635.451 : E 741.23

Realistic Accounting under South-American Inflation

E p p s, Max I. — Indien een voortschrijdende inflatie optreedt vertonen financiële verslagen gebaseerd op historische kostprijs nauwelijks meer enig verband met de werkelijkheid. Bij een inflatie, zoals die de laatste jaren in de meeste Zuid-Amerikaanse landen is opgetreden, bestaat behoefte aan een eenvoudig systeem van herwaardering van activa en passiva op basis van maandelijke indexcijfers ten einde de gevolgen van de geldontwaarding in de boekhouding tot uitdrukking te brengen.

De schrijver geeft een voorbeeld van het voeren van een waardevaste boekhouding door herwaardering van de maandelijke proefbalans. De winsten en verliezen op schulden en vorderingen uitgedrukt in de gedeprecieerde geldeenheid worden op een aparte rekening geboekt.

Zelfs indien men, bij gebrek aan officiële indexcijfers, gebruik maakt van schattingen, betekent dit toch wel een aanzienlijke verbetering ten opzichte van de conventionele methode, waarbij een systematische onderschatting optreedt van de kosten die samenhangen met in het verleden gedane uitgaven. Dit geldt met name voor de afschrijvingen op vaste activa.

Ba IV - 2e *The Journal of Accountancy januari 1960*
E 136.322.1

V. LEER VAN DE FINANCIERING

Zelffinanciering voorheen en thans

Dr Robert Käppeli, president-directeur van de CIBA, heeft verklaard, dat de voornaamste opgave van de financieringspolitiek is, het instandhouden van het winstvermogen van het bedrijf. Dit heeft als consequentie een andere opvatting van wat als winst en wat als kosten moet worden beschouwd. Indien men namelijk uitgaven voor research en reclame, en investeringen in een nieuw productieprogramma - zolang, en voor zover zij dienen tot instandhouding van de onderneming in haar huidige omvang - als lopende kosten beschouwd, verandert het beeld van de winst- en verliesrekening radicaal, waardoor tevens het begrip zelffinanciering een geheel andere inhoud krijgt. Het is namelijk zeer de vraag of men van zelffinanciering uit ingehouden winsten mag spreken, indien dit uitgaven betreft voor voorzieningen in verband met toekomstige technische vooruitgang, zelfs al geschiedt de financiering bij de gebruikelijke boekhoudmethoden uit bestemmingsreserves e.d. Deze wijzen van boekhouden geven echter geen juist inzicht in de werkelijke winst van het bedrijf en dragen bij tot het wanbegrip en tekort aan inzicht, dat heerst met betrekking tot de ondernemingspolitiek.

Ba V - 1 *Keesings Financieel Economische Berichten, 30 december 1960*
E 342

Enkele fiscaalrechtelijke aspecten van de converteerbare obligatie

D r u k k e r, M. — In dit artikel passeren verschillende belastingwetten in hun verband met de converteerbare obligatie als financieringsfiguur de revue. Aanleiding daartoe is de resolutie van 23 juni 1960 betreffende de toepassing der Registratiewet op omwisseling van converteerbare obligaties in aandelen. Hierin wordt gebroken met de tot dusver geldende stelregel en bij omwisseling de nominale waarde der obligaties, vermeerderd met het in contanten bij te storten bedrag tot heffingsgrondslag genomen. Hoewel de auteur zich geheel met dit nieuwe standpunt kan verenigen, is hij de opvatting toegedaan dat deze resolutie geen gunst van de fiscus uitmaakt, doch een recht van de belanghebbenden en als zodanig ook gehandhaafd moet worden.

Ten aanzien van de toepassing der Registratiewet op winstaandelen, oprichtersbewijzen e.d. geldt dat hetgeen aan een vennootschap moet worden voldaan ter verkrijging van een recht op een winstaandeel, als „kapitaal” wordt aangemerkt en belast. Dit is eveneens het geval indien de storting uit andere zaken dan geld bestaat, behalve indien het „kapitaal” der N.V. er niet door wordt vergroot. In dit verband staat de auteur uitvoerig stil bij de onderscheidene soorten inkomstenobligaties.

Vervolgens wordt de converteerbare obligatie in verband gebracht met de inkomsten- en vennootschapsbelasting. Achtereenvolgens worden behandeld de rente, de koerswinst en het agio. Voor wat dit laatste betreft, wordt gewezen op de voordelen van de agioreserve ten aanzien van een belastingvrije uitdeling van bonusaandelen. Het artikel besluit met enkele opmerkingen over de converteerbare obligatie als een hulpmiddel in geval van onderkapitalisatie der N.V. en vervolgens in verband met het verschuldigde zegelrecht.

Ba V - 3a *Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie*, 7 en 14 januari 1961 E 325.242

Small business financing: corporate manufacturers

Het Federal Reserve System stelde een onderzoek in naar de financiering van kleine industriële ondernemingen. De resultaten van een deel van dit onderzoek - de enquête bij de kleine ondernemingen, die in de vorm van een naamloze vennootschap worden gedreven - worden in dit artikel weergegeven.

Het doel was o.a. gegevens te verzamelen over de mate, waarin vreemd vermogen wordt aangetrokken en de invloed van de financiële positie der onderneming op de mogelijkheid vreemd vermogen te verkrijgen.

Onder andere bleek, dat het veel moeilijker was lang dan kort vreemd vermogen aan te trekken. Naarmate de onderneming groter wordt stijgt de totale vermogensbehoefte, maar blijkt het ook makkelijker te worden daarin te voorzien. Succes bij het aantrekken van vreemd vermogen vertoont minder samenhang met de winstgevendheid naarmate het bedrijf groter is. Deze samenhang blijkt echter ook voor kleine bedrijven vrij zwak te zijn. Dit laatste geldt eveneens voor het verband tussen liquiditeit en succes bij het aantrekken van vreemd vermogen. De behoeften aan aandelenvermogen en lang vreemd vermogen neemt af naarmate de onderneming ouder wordt, terwijl het daarentegen voor een jong bedrijf moeilijker is in deze vermogensbehoefte te voorzien dan voor een reeds lang bestaande.

In het volgend nummer van het repertorium zal nog nader worden ingegaan op de resultaten van de enquête onder de ondernemingen, die niet in de vorm van een naamloze vennootschap worden gedreven.

Ba V - 3a
E 325.0

Federal Reserve Bulletin, januari 1961

VI. LEER VAN DE ORGANISATIE

De vertikale prijsbinding in het geding

Leeuwe, Drs. P. J. van — Het systeem van de vertikale prijsbinding wordt gekenmerkt door een bepaling van de uniforme verkoopprijs door de aan de verkoper voorafgaande geleiding in de bedrijfskolom. De vertikaal vastgestelde prijs is als regel de prijs van de distributieschakel van waaruit het goed in de consumptieve sfeer treedt. Wanneer deze prijsbinding toegepast wordt door een ondernemer spreekt men van individuele prijsbinding, wanneer ondernemers samenwerken op dit gebied, treedt een collectief element in de prijsbinding, die dan een kartelmatic karakter krijgt.

De voordelen voor de fabrikant bestaan o.a. hierin dat hij zich door dit systeem beschermt tegen prijsconcurrentie, die tot een uitholling van de winstmarge zou kunnen leiden. Voor de handel wordt het als een middel tegen onfaire concurrentie beschouwd. Als direct voordeel voor de consument wordt erop gewezen dat de vertiale prijsbinding de doorzichtigheid van de markt bevordert. De prijsbinding ontheft hem van de taak van het trekken van prijsvergelijkingen.

Tegenstanders van dit systeem betogen dat het inefficiëntie in de distributie in de hand werkt, omdat de prijzen en marges op de kleine en inefficiënte bedrijven worden afgestemd. De economische ontwikkeling zou vertraagd worden omdat nieuwe distributievormen en -typen in hun ontplooiing worden geremd.

In een belangrijk aantal landen is de overheid wettelijke voorzieningen m.b.t. de vertikale prijsbinding gaan treffen. Als regel in de vorm van verboden of beperkingen. In ons land is aan de Commissie economische mededinging verzocht advies uit te brengen omtrent de vraag of tegen vertikale prijsbinding of bepaalde vormen ervan dient te worden opgetreden. Deze adviesaanvraag omvat zowel de individuele als de collectieve vormen van vertikale prijsbinding.

Ba VI - 15
E 133.341

Maandblad voor Handelswetenschappen nr. 1, 1960

Judgment

Vickers, Sir Geoffrey — De leider van een bedrijf moet scherp kunnen oordelen. Er kunnen drie soorten van oordelen worden onderscheiden: constatering, oordelen die

tot actie leiden en oordelen die tot actie leiden terwijl de handelende persoon tevens een mening heeft over de gewenstheid van het nagestreefde resultaat. Aan het actie-oordeel ligt ten grondslag ingenieusiteit, d.w.z. het vermogen om een vertrouwd idee te ontleden en de delen op een nieuwe wijze te combineren. De constatering eist objectieve waarneming met de moed om eventueel ook het onwelkome te aanvaarden. De vorming van het waarde-oordeel betreft de normen van de onderneming en schept een verplichting voor degene, die oordeelt.

Ook al is het waarden van een oordeel een oordeel, toch leidt dit niet tot subjectivisme. Immers, er heerst in het bedrijfsleven een min of meer algemeen aanvaarde mening over wat in een bepaalde situatie als een verantwoorde keuze kan worden beschouwd.

Naarmate de mogelijkheden tot initiatief groter zijn wordt de vaardigheid in het bepalen van waarde-oordelen van groter belang. In sommige situaties hangt het bestaan van de onderneming niet zozeer af van de bekwaamheid, waarmee de leiding een bepaalde actie uitvoert, als wel van haar fantasie m.b.t. het doel van het bedrijf en dus van het handelen.

Ba VI - 16
E 641.22

The Manager, januari 1961

Het ondernemerschap in de moderne grote onderneming

H a c c o ù, Prof. Dr J. F. — Ondernemers zijn zij, die hun inkomen overwegend afhankelijk stellen van de onzekere uitkomsten van het productieproces. De onzekerheid van het ondernemen bestaat ten aanzien van het inkomen en van het geïnvesteerde vermogen. In de moderne grote onderneming zijn zeker twee facetten van het ondernemen, het leiden en het financieren, over twee categorieën personen gespreid, welke dan om als ondernemers te kunnen worden beschouwd nog steeds echter moeten voldoen van de eis van deel te nemen aan het productieproces en hun inkomen overwegend afhankelijk te stellen van de onzekere uitkomsten van het productieproces. Aan deze eis voldoen de arbeiders en de verschaffers van vermogen tegen vaste renten niet, zij ondernemen niet, maar lopen slechts risico, hetgeen zeggen wil, dat zij in hun handelen slechts een negatieve kans aanvaarden, terwijl het bij de ondernemer juist om de gunstige kansen der onzekerheid gaat.

In de grote onderneming zijn het veelal de ondernemingsleiders, die in belangrijke mate het beleid bepalen. Voorzover zij tevens in hun inkomen in belangrijke mate afhankelijk zijn van tantième of dividend zijn zij dus in de eerste plaats ondernemers. Naast hen staan de ondernemende financiers, de aandeelhouders met een aanzienlijk belang in de onderneming, die, veelal als commissaris, mede invloed op het beleid uitoefenen. De kleinere aandeelhouders, die individueel het beleid niet kunnen beïnvloeden zijn uit hoofde van hun deelneming alleen geen ondernemers.

Naast de leiders der onderneming, voor zover zij hun inkomen overwegend afhankelijk stellen van de onzekere uitkomsten van het productieproces treedt echter ook de collectiviteit der aandeelhouders als ondernemer op.

Dit laatste is van grote betekenis voor tal van vraagstukken in de naamloze vennootschap, bijvoorbeeld met betrekking tot winsthouding, dividendpolitiek, e.d. In een volgend stuk wordt hierop nader ingegaan.

Ba VI - 16 *Tijdschrift voor Vennootschappen, Verenigingen en Stichtingen, januari 1961*
E 022.31 : E 251.1

A New Profession to Aid Management

H a r p e r J r, M. — Het moderne bedrijfsbeleid is gebaseerd op feiten, hetgeen tot een grote toename van het speurwerk op het gebied van de sociale wetenschappen heeft geleid. Dit heeft zowel meer gegevens opgeleverd als het inzicht omtrent het aanwezig zijn van niet voldoende bekende factoren vergroot en daarmee voor de leiding het nemen van beslissingen tot een ingewikkelder procedure gemaakt. Daar nooit voldoende informatie voor een onfeilbare prognose beschikbaar is moet iedere beslissing van de leiding deels rationeel deels intuïtief zijn. Opdat de leiding, die het geheel moet kunnen overzien niet te veel gedetailleerde gegevens of gegevens in onbruikbare vorm verkrijgt is het gewenst de door gespecialiseerde onderzoekers geproduceerde inlichtingen te doen beoordelen door een functionaris met een algemene kennis van de op het gebied van de sociale wetenschappen toegepaste onderzoeksmethoden, die tevens op de hoogte is met de eisen welke de leiding ten aanzien van de informatie stelt. Deze functionaris kan mede vorm geven aan het beleid door zorg te dragen voor het tijdig beschikbaar komen van gegevens, het doen van een verantwoorde keuze uit de veelheid van informatie, het aangeven van richtingen voor de beslissingen van de leiding en de consequenties van de moeilijke beslissingen. De uiteindelijke formulering van de bedrijfspolitiek blijft ook dan nog bij de uitvoerende leiding. Voor de opleiding van een zodanige functionaris is een bijzonder studie-programma vereist dat dient

te omvatten: statistiek, econometrie, motievenonderzoek, operations research en experimenteel onderzoek, waaraan nog andere vakken kunnen worden toegevoegd. Tot afronding van de opleiding is nodig een scholing in het vormgeven aan en leiding geven bij spuurwerk.

Ba VI - 16
E 641.29

Journal of Marketing, januari 1961

A New Approach to Sales Forecasting and Production Scheduling

Parkany, J. — Karakteristiek voor een belangrijk aantal fabrieksmatig vervaardigde produkten is de korte produktiecyclus, produktie op voorraad en afzet via voorraadhoudende wederverkopers. De maandelijkse afzet van de fabrikant van een dergelijk produkt weerspiegelt gewoonlijk slechts onvolkomen het aantal ontvangen bestellingen en vertoont grote fluctuaties waarvoor voornamelijk verantwoordelijk zijn fluctuaties in de omvang van de ontvangen orders, de aanwezige hoeveelheid gereed produkt, de geringe geneigdheid de orderportefeuille kleiner dan een bepaald minimum te laten worden en de maximum produktiecapaciteit. Fluctuaties in de bestellingen houden vooral verband met verkopen en veranderingen in de voorraad van de wederverkopers. Deze laatste worden weer beïnvloed door de levertijden van het produkt.

Een redelijk nauwkeurige begroting van de afzet op een voortschrijdende drie-maandiel zijn en ontwikkelingen hierin zich reeds aan het begin van de periode doen onderkennen. Door middel van wekelijkse rapportering door de grossiers van hun verkopen kan de fabrikant kennis krijgen van de omvang dezer verkopen, de ontwikkeling hiervan en van de bij de grossiers aanwezige voorraad. Op grond van deze gegevens kan de omvang van de bestellingen worden geraamd en de produktie daarop tijdig worden ingesteld. Onder de grossiers bestaat zeker bereidheid de gegevens te verstrekken indien zij zelf daarbij belang hebben in de vorm van informatie omtrent hun relatieve positie ten opzichte van andere grossiers en de ontwikkeling van de gezamenlijke verkopen.

Ba VI - 18
E 642.331.3

Journal of Marketing, januari 1961

VII. LEER VAN DE ARBEIDSVOORWAARDEN

Opleiding voor kantoor

Puffelen, F. van — Pover is de praktische en theoretische kennis waarmee het aankomend kantoorpersoneel op de kantoorpraktijk wordt losgelaten. De nieuwe kantoorbediende moet bijna zonder uitzondering zelf de nodige kennis en vaardigheden zien te verwerven. Deze onsystematische en daarom kostbare gang van zaken wordt in de hand gewerkt door het volkomen ontbreken van opleidingen die volwaardige kantoorbedienden afleveren. De kantoorwerkzaamheden in verschillende kantoren en afdelingen bevatten een zeer gelijke component. Hoe komt het dat het zelfstandig onderwijs op kantoorgebied zo te kort schiet? Het is de overwegend commerciële basis van het kantooronderwijs, die voor deze situatie verantwoordelijk is. Het onderwijs op kantoorgebied in Nederland is sterk verbokkeld en van ongelijk niveau; het omvat te weinig vakken en biedt te weinig aansluiting op de praktijk. In 1958 werd het Studiecentrum voor Stenografie, Machine-schrijven en Administratieve Techniek opgericht met het doel het onderwijs in deze sector op een hoger en breder plan te brengen. Verschillende, merendeels grote bedrijven hebben op de onbevredigende situatie gereageerd met het instellen van eigen kantoor scholen. Van der Heem heeft als eerste bedrijf een volwaardige interne kantoor school geopend, die officieel de Interne Vakopleiding Kantoor (I.V.O.K.) wordt genoemd; onderwijs wordt gegeven in bijna alle voorkomende kantoorarbeid. Naast de meer op de kantoorpraktijk gerichte vakken wordt echter ook nog de algemene vorming ter hand genomen. De ervaringen die men met de interne kantoor school heeft opgedaan, zijn zeer bevredigend. Wil het bedrijfsleven beter kantoorpersoneel, zonder zelf de opleiding ter hand te nemen dan is heel goed denkbaar dat bedrijven plaatselijk contact opnemen met bestaande instellingen om tot een beter programma te komen. Denkbaar is het, dat het bedrijfsleven middelen ter beschikking stelt om all-round kantoor scholen van moderne apparatuur te voorzien. Ijkse basis is evenwel mogelijk, daar de verkopen van de wederverkopers betrekkelijk sta-

Ba VII - 7
E 641.212.43

Daelmatig Bedrijfsbeheer, januari 1961